

РЕПУБЛИКА СРПСКА

**Агенција за осигурање Републике Српске
Бања Лука**

Бана Милосављевића 8/II

e-mail: azors.kabinet@blic.net; www.azors.rs.ba

тел/факс: +387 51 228-910, 228-920

REPUBLIC OF SRPSKA

**The Insurance Agency of Republic of Srpska
Banja Luka**

St. Bana Milosavljevića 8/II

e-mail: azors.kabinet@blic.net; www.azors.rs.ba

phone/fax: +387 51 228-910, 228-920

ИЗВЈЕШТАЈ

**о стању у сектору осигурања Републике Српске
за период од 01.01.2013. до 30.06.2013. године**

Број: УО – 19/13

Датум: 23. август 2013. године

Бања Лука, август 2013. године

САДРЖАЈ

УВОДНА РИЈЕЧ	3
1. СТРУКТУРА СЕКТОРА	4
1.1. Друштва за осигурање	4
1.1.1. Структура власништва	4
1.1.2. Људски ресурси.....	5
1.2. Посредници у осигурању.....	6
1.3. Заштитни фонд Републике Српске.....	6
1.4. Овлашћени актуари.....	7
1.5. Омбудсман у осигурању	7
2. ТРЖИШТЕ ОСИГУРАЊА	8
2.1. Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске	8
2.2. Обрачуната премија по друштвима за осигурање	8
2.3. Структура портфеља.....	10
2.4. Тржишна структура и концентрација	12
2.5. БИЛАНСНА СТРУКТУРА	14
2.5.1. Биланс стања	14
2.5.2. Биланс успјеха	18
3. ФИНАНСИЈСКИ И ТЕХНИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ СТАЊА У СЕКТОРУ	21
3.1. Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе.....	21
3.1.1. Укупно обрачунате техничке резерве	21
3.1.2. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за неживотно осигурање.....	22
3.1.3. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за животно осигурање.....	24
3.2. Показатељи штета	25
3.2.1. Исплаћени одштетни захтјеви	25
3.2.2. Ефикасност у рјешавању и исплати одштетних захтјева	26
3.3. Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио	27
3.4. Показатељи рентабилност имовине и рентабилности властитих средстава	27
3.5. Остали показатељи пословања.....	28

УВОДНА РИЈЕЧ

У извјештајном периоду у Републици Српској пословало је 11 друштава за осигурање са сједиштем у Републике Српске и 9 филијала друштава за осигурање из ФБиХ.

Укупна премија осигурања, остварена у првом полугодишту 2013. године у Републици Српској износи 74,9 милиона КМ, што представља раст од 4,9%. Од тога се на премију неживотног осигурања односи 65,3 милиона КМ, док премија животног осигурања износи 9,6 милиона КМ.

Премија осигурања од аутоодговорности и даље заузима највеће учешће у портфељу. Животно осигурање наставља динамичан раст, а структура премије неживотних осигурања се постепено побољшава у правцу већег учешћа необавезних осигурања. Наиме, и у 2013. години настављен је постепени, али вишегодошњи тренд пораста необавезног осигурања. Тако је 2006. године учешће свих врста необавезног осигурања износило 19%, док данас, достиже ниво од 30%. Обавезно осигурање од аутоодговорности имало је учешће од 85% (2006. година) у структури неживотног осигурања, док сада тај проценат износи 64 %.

Укупна актива друштава за осигурање из Републике Српске повећана је 3,6% у односу на 31.12.2012. године и износи 307,3 милиона КМ.

Укупни капитал је смањен за 4,7% у односу на стање затечено почетком године, али сва друштва тренутно испуњавају услове капиталне адекватности и обавезног покрића минималног гарантног фонда.

У извјештајном периоду дошло је до повећања обрачунатих техничких резерви за 15,4%,уз позитивне промјене у структури улагања средстава за покриће техничких резерви.

На нивоу сектора остварен је позитиван нето резултат, који износи 4,6 милион КМ, при чему је 9 друштава пословало са добитком у укупном износу од 8,7 милиона КМ, а 2 друштва су остварила губитак у укупном износу од 4,1 милиона КМ. Кретање појединих позиција обавеза и коефицијента ликвидности, како глобално, тако и код појединих друштава за осигурање, показују да је повећан ризик неликвидности, што тражи додатни надзор и предузимање адекватних мјера до краја ове године.

Извјештај о стању сектора осигурања у Републици Српској на дан 30.06.2013. године припремљен је у складу са чланом 9. Закона о друштвима за осигурање, а на основу анализе финансијских извјештаја, актуарских извјештаја као и других извјештаја, које друштва за осигурање, у складу са прописим, достављају Агенцији за осигурање Републике Српске (у даљем тексту: Агенција).

Директор,

Божана Шљивар

1. СТРУКТУРА СЕКТОРА

1.1. Друштва за осигурање

На тржишту осигурања Републике Српске у првој половини 2013. године пословало је 11 друштава за осигурање, која су према дјелатности осигурања, сједишту и већинском власништву над основним капиталом, представљена у наредној табели:

Табела број 1: Друштва за осигурање

Р.Б.	Назив друштва	Сједиште	Већинско власништво
НЕЖИВОТНО ОСИГУРАЊЕ			
1.	Бобар осигурање А.Д.	Бијељина	домаће
2.	Д.Д. Брчко гас осигурање	Брчко	домаће
3.	Дрина осигурање А.Д.	Милићи	домаће
4.	Крајина осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
5.	Микрофин осигурање А.Д.	Бања Лука	домаће
6.	Нешковић осигурање А.Д.	Бијељина	домаће
7.	Осигурање Аура А.Д.	Бања Лука	домаће
8.	Триглав осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
ЖИВОТНО И НЕЖИВОТНО ОСИГУРАЊЕ (КОМПОЗИТНА ДРУШТВА)			
9.	Јахорина осигурање А.Д.	Пале	страно
10.	Дунав осигурање А.Д.	Бања Лука	страно
11.	Граве осигурање А.Д.	Бања Лука	страно

Извор: Централни регистар ХОВ

Од 11 друштава за осигурање, са сједиштем у Републици Српској, 8 је обављало дјелатност неживотног осигурања, а 3 друштва су регистрована као композитна.

Са стањем на дан 30.06.2013. године на подручју РС послује и 9 филијала друштва за осигурање из ФБиХ, а 5 друштва из РС има дозволу за обављање послова осигурања путем филијале у ФБиХ.

1.1.1. Структура власништва

Према структури власништва над основним капиталом, у првој половини 2013. године 7 друштава је било у већинском домаћем власништву, док су 4 друштва за осигурање била у већинском иностраном власништву.

Државно власништво над основним капиталом, према Извјештају Централног регистра хартија од вриједности-књизи акционара, постоји у Крајина осигурању а.д. и то у проценту од 70,45% (обичне акције) и Осигурању Аура а.д. (приоритетне акције) у проценту од 49,95%. У осталим друштвима нема државног власништва у структури капитала, али у Јахорина осигурању а.д. је евидентирана државна имовина (грађевински објекти) коју ово друштво користи, а што је књижено у ванбилансној евиденцији друштва.

Табела број 2: Власничка структура у друштвима за осигурање

Р.Б.	Власништво	Број друштава за осигурање	Учешће у укупном капиталу (%)	Учешће у укупној активи (%)	Учешће у бруто фактурисаној премији (%)
1.	Већинско домаће приватно власништво	6	51,5	41,6	49,3
2.	Већинско домаће државно власништво	1	7,7	6,1	6,4
3.	Већинско страно власништво	4	40,8	52,4	44,3
	УКУПНО	11	100,0	100,0	100,0

Извор: Извјештаји друштава и Централни регистар ХОВ

Друштва са већинским страним капиталом чине већ дужи временски период између 40%-50% укупне aktive и фактурисане премије, док је учешће у укупном капиталу повећано са 26 % (2009. године) на садашњих 40%.

1.1.2. Људски ресурси

На дан 30.06.2013. године у сектору осигурања било је запослено укупно 1.393 радника, од којих у друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској 1.193 радника, у филијалама друштава за осигурање из ФБиХ 194 радника и у Заштитном фонду РС 6 радника.

Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање са сједиштем у Републици Српској за период од 2011–2013. године представљени су у наредној табели.

Табела број 3: Број и квалификациона структура запослених у друштвима за осигурање

КВАЛИФИКАЦИЈА	Стање на дан 30.06.2011.		Стање на дан 30.06.2012.		Стање на дан 30.06.2013.		ИНДЕКС 2013/12
	број	%	број	%	број	%	
НК	5	0,4	5	0,4	5	0,4	100,0
ПК	2	0,2	3	0,3	3	0,3	100,0
НС	4	0,3	3	0,3	1	0,1	33,3
КВ	84	7,0	72	6,0	60	5,0	83,3
ССС	652	54,0	640	53,5	643	53,9	100,5
ВКВ	12	1,0	7	0,6	7	0,6	100,0
ВШС	106	8,8	99	8,3	98	8,2	99,0
ВСС	319	26,4	349	29,2	359	30,1	102,9
МР	20	1,7	17	1,4	15	1,3	88,2
ДР	3	0,2	1	0,1	2	0,2	200,0
УКУПНО	1207	100,0	1.196	100,0	1.193	100,0	99,7

Извор: Извјештаји друштава

Запослене у сектору осигурања чине и посредници у осигурању, те остали запослени у друштвима за посредовање. У посматраном периоду није било већих осцилација у броју запослених, а кадровска структура се постепено побољшава.

1.2. Посредници у осигурању

Закључно са 30.06.2013. године у Регистар посредника у осигурању код Агенције уписано је:

- 152 заступника- физичка лица, од чега је 21 основало предузетничке радње,
- 7 друштава за заступање из РС (укључујући и Поште РС) и 4 филијале друштава за заступање из ФБиХ,
- 2 брокерска друштва из РС,
- 2 филијале брокерских друштава из ФБиХ и
- 59 брокера – физичка лица.

На интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba) доступан је извод из регистра посредника у осигурању.

У извјештајном периоду, организована је едукација и одржан је редован испитни рок за полагање стручног испита за провјеру стручног знања потребног за добијање овлашћења за обављање послова посредовања у осигурању. Стручни испит су положило 20 кандидата.

1.3. Заштитни фонд Републике Српске

Заштитни фонд Републике Српске је успостављен Законом о обавезном осигурању за моторна возила и осталим обавезним осигурањима од одговорности, као посебно правно лице. Надлежност Заштитног фонда је да покрива штете које претрпе жртве саобраћајних незгода, које не могу бити надокнађене системом обавезног осигурања од аутоодговорности.

Сва друштва за осигурање, која обављају осигурање од аутоодговорности, су по Закону чланови Заштитног фонда и имају обавезу уплате доприноса Фонду, сразмјерно оствареној премији осигурања од аутоодговорности.

Укупно остварени приходи Заштитног фонда у првој половини 2013. године су износили 1.120.690 КМ и већи су за 1,3% у поређењу са истим периодом претходне године.

У наредној табели се даје преглед рјешавања и исплате одштетних захтјева на дан 30.06.2012. и 30.06.2013. године, из надлежности Заштитног фонда.

Табела број 4: Одштетни захтјеви према Заштитном фонду

Р.Б.	Одштетни захтјеви	30.06.2012.	30.06.2013.
1	Број пријављених захтјева	180	165
2	Број пренесених из претходног периода	168	165
3	Укупан број захтјева (1+2)	348	330
4	Број одбијених захтјева	40	26
5	Број обрађених захтјева без одбијених	119	136
6	Број исплаћених захтјева	119	136
7	Износ исплаћених захтјева (КМ)	343.112	608.645

Извор: Извјештај Заштитног фонда

Подаци добијени од Заштитног фонда РС показују да је број исплаћених одштетних захтјева повећан за 14%, а укупни износ за 77%. Посматрано од 2006. године евидентно је да број одштетних захтјева показује далеко мањи степен варијације у односу на просјечну вриједност накнаде. Значајнија одступања постоје и у просјечној вриједности исплаћене накнаде у судском и вансудском поступку.

1.4.Овлашћени актуари

У складу са међународним стандардима за функционисање сектора осигурања од посебне важности је обезбјеђење адекватног броја професионално оспособљених актуара. На дан 30.06.2013. године у Регистар овлашћених актуара код Агенције било је уписано 23 лица. На интернет страници Агенције (www.azors.rs.ba) доступан је извод из Регистра овлашћених актуара.

Податак о броју актуара треба посматрати у контексту чињенице да 2006. године у РС није било ниједног домаћег овлашћеног актуара.

1.5.Омбудсман у осигурању

Агенција се заштитом потрошача бавила непосредно и преко Омбудсмана у осигурању. У извјештајном периоду Канцеларија Омбудсмана запримила је 37 предмета, односно писмених приговора, молби и притужби осигураника, корисника накнада из осигурања, или трећих оштећених лица, при чему су доминирали приговори на поступке у исплати накнаде штете из основа аутоодговорности. Детаљнији подаци о резултатима постигнутим у овом сегменту дати су у Извјештају о раду Агенције за период 01.01. до 30.06.2013. године.

2. ТРЖИШТЕ ОСИГУРАЊА

2.1. Обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске

Укупно обрачуната премија на тржишту осигурања Републике Српске¹ у периоду 01.01. до 30.06.2013. године износила је 74.924.653 КМ. У односу на исти период претходне године, обрачуната премија је већа за 3.500.443 КМ или 4,9%.

Табела број 5: Премија осигурања остварена на тржишту Републике Српске у периоду 2011 – 2013. године (у КМ)

Р.Б.	Субјекти на тржишту РС	Обрачуната премија на тржишту РС						Индекс 2013/12
		I-VI 2011.		I-VI 2012.		I-VI 2013.		
		Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
1	ДРУШТВА ИЗ РС	57.989.955	85,3%	57.245.417	80,2%	60.306.264	80,5%	105,3
1.1	Неживотна осигурања	53.327.246	78,4%	52.004.606	72,8%	54.491.232	72,7%	104,8
1.2	Животна осигурања	4.662.709	6,9%	5.240.810	7,3%	5.815.033	7,8%	111,0
2	ФИЛИЈАЛЕ ДРУШТАВА ИЗ ФБИХ	9.996.484	14,7%	14.178.793	19,9%	14.618.389	19,5%	103,1
2.1	Неживотна осигурања	7.622.266	11,2%	11.121.699	15,6%	10.802.386	14,4%	97,1
2.2	Животна осигурања	2.374.219	3,5%	3.057.094	4,3%	3.816.004	5,1%	124,8
	УКУПНО	67.986.439	100,0%	71.424.210	100,0%	74.924.653	100,0%	104,9

Извор: Извјештаји друштва

2.2. Обрачуната премија по друштвима за осигурање

Укупно обрачуната премија у периоду 01.01. до 30.06.2013. године коју су остварила друштва са сједиштем у Републици Српској, укључујући и премију остварену на тржишту осигурања Федерације БиХ износила је 66.978.461 КМ. У односу на исти период претходне године, обрачуната премија је већа за 4.003.896 КМ или 6,4%.

У наставку се даје преглед обрачунате премије по друштвима за осигурање:

Табела број 6: Обрачунате премије по друштвима у периоду 2011 – 2013. године (у КМ)

Р.Б.	НАЗИВ ДРУШТВА	Укупно обрачуната премија						ИНДЕКС 2013/12
		I-VI 2011.		I-VI 2012.		I-VI 2013.		
		Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
	НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА							
1.	Бобар осигурање А.Д.	8.249.337	13,1%	6.490.428	10,3%	7.372.697	11,0%	113,6
2.	Д.Д. Брчко-гас осигурање	6.838.621	10,9%	6.919.178	11,0%	6.965.431	10,4%	100,7
3.	Граше осигурање А.Д.	10.185	0,0%	9.580	0,0%	8.588	0,0%	89,6
4.	Дрина осигурање А.Д.	6.747.996	10,7%	7.013.435	11,1%	7.672.653	11,5%	109,4
5.	Дунав осигурање А.Д.	7.709.037	12,3%	8.399.966	13,3%	7.652.354	11,4%	91,1
6.	Јахорина осигурање А.Д.	10.971.474	17,4%	11.956.006	19,0%	11.933.444	17,8%	99,8
7.	Крајина осигурање А.Д.	3.267.739	5,2%	3.372.431	5,4%	4.297.431	6,4%	127,4

¹ Укупна обрачуната премија на тржишту осигурања РС је обрачуната на начин да је укупна премија која су остварила друштва за осигурање са сједиштем у Републици Српској умањена за премију коју су та друштва остварила у Федерацији БиХ и увећана за премију коју су друштва за осигурање са сједиштем у Федерацији БиХ остварила у Републици Српској.

Р.б.	НАЗИВ ДРУШТВА	Укупно обрачуната премија						ИНДЕКС 2013/12
		I-VI 2011.		I-VI 2012.		I-VI 2013.		
		Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
8.	Микрофин осигурање А.Д.	1.427.218	2,3%	1.982.503	3,1%	2.209.966	3,3%	111,5
9.	Нешковић осигурање А.Д.	5.547.071	8,8%	5.436.564	8,6%	5.914.851	8,8%	108,8
10.	Осигурање Аура А.Д.	1.939.618	3,1%	2.539.736	4,0%	2.863.211	4,3%	112,7
11.	Триглав осигурање А.Д.	5.545.941	8,8%	3.613.928	5,7%	4.255.830	6,4%	117,8
	УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	58.254.236	92,6%	57.733.754	91,7%	61.146.456	91,3%	105,9
	ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА							
1.	Граве осигурање А.Д.	4.311.097	6,9%	4.633.149	7,4%	5.101.070	7,6%	110,1
2.	Дунав осигурање А.Д.	113.143	0,2%	232.574	0,4%	306.198	0,5%	131,7
3.	Јахорина осигурање А.Д.	238.469	0,4%	375.087	0,6%	424.737	0,6%	113,2
	УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	4.662.709	7,4%	5.240.810	8,3%	5.832.005	8,7%	111,3
	УКУПНА ПРЕМИЈА	62.916.945	100,0%	62.974.565	100,0%	66.978.461	100,0%	106,4

Извор: Извјештаји друштва

Графикон број 1: Остварена премија/по друштвима за осигурање

Извор: Извјештаји друштава

Осам друштава је у извјештајном периоду у односу на исти период претходне године остварило пораст премије, док је код три друштва забиљежено смањење премије.

У периоду 01.01. до 30.06.2013. године учешће у укупној премији на тржишту осигурања Републике Српске су оствариле и филијале друштава за осигурање из Федерације БиХ, и то у износу од 14.618.389 KM или 19,5%.

У наставку овог Извјештаја користиће се искључиво подаци и показатељи о друштвима за осигурање из Републике Српске, а у наредној табели се даје само преглед остварене премије филијала друштава из ФБиХ на тржишту осигурања у РС:.

Табела број 7: Обрачуната премија по филијалама друштава из ФБиХ (у КМ)

Р.Б.	ФИЛИЈАЛЕ ДРУШТАВА ЗА ОСИГУРАЊЕ ИЗ ФБИХ КОЈЕ ПОСЛУЈУ У РС	Обрачуната премија				Индекс 2013/12
		I-VI 2012.		I-VI 2013.		
		Износ	Удио	Износ	Удио	
НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА ФБИХ						
1.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	619.494	4,4%	597.920	4,1%	96,5
2.	Camelija osiguranje d.d.	91.073	0,6%	151.149	1,0%	166,0
3.	Croatia osiguranje d.d.	746.234	5,3%	276.313	1,9%	37,0
4.	Euroherc osiguranje d.d.	2.018.794	14,2%	2.188.284	15,0%	108,4
5.	Merkur BH osiguranje	69.371	0,5%	84.986	0,6%	122,5
6.	Sarajevo osiguranje d.d.	3.210.677	22,6%	2.444.438	16,7%	76,1
7.	Uniqа osiguranje d.d.	1.940.136	13,7%	2.598.124	17,8%	133,9
8.	VGT osiguranje d.d.	622.153	4,4%	509.728	3,5%	81,9
9.	Zovko osiguranje d.d.	1.803.768	12,7%	1.951.444	13,3%	108,2
УКУПНО НЕЖИВОТНА ФБИХ		11.121.699	78,4%	10.802.386	73,9%	97,1
ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА ФБИХ						
1.	Croatia osiguranje d.d.	17.709	0,1%	42.291	0,3%	238,8
2.	Merkur BH osiguranje	2.358.530	16,6%	2.641.805	18,1%	112,0
3.	Uniqа osiguranje d.d.	680.855	4,8%	1.131.908	7,7%	166,2
УКУПНО ЖИВОТНА ФБИХ		3.057.094	21,6%	3.816.004	26,1%	124,8
УКУПНА ПРЕМИЈА ФБИХ		14.178.793	100,0%	14.618.389	100,0%	103,1

Извор: Извјештаји филијала друштава

У структури премије филијала друштва за осигурање из ФБиХ, неживотна осигурања чине 73,9% укупне премије, док се на животна осигурања односи 26,1% укупне премије. Подаци указују да се структура премије промијенила у корист животних осигурања у односу на исти период претходне године.

2.3. Структура портфеља

У следећој табели је представљена структура обрачунате премије према врстама осигурања у периоду 2011. до 2013. године, с тим да се категорија „остало“, односи на 13 група неживотних осигурања, које у укупној премији појединачно учествују испод једног процента.

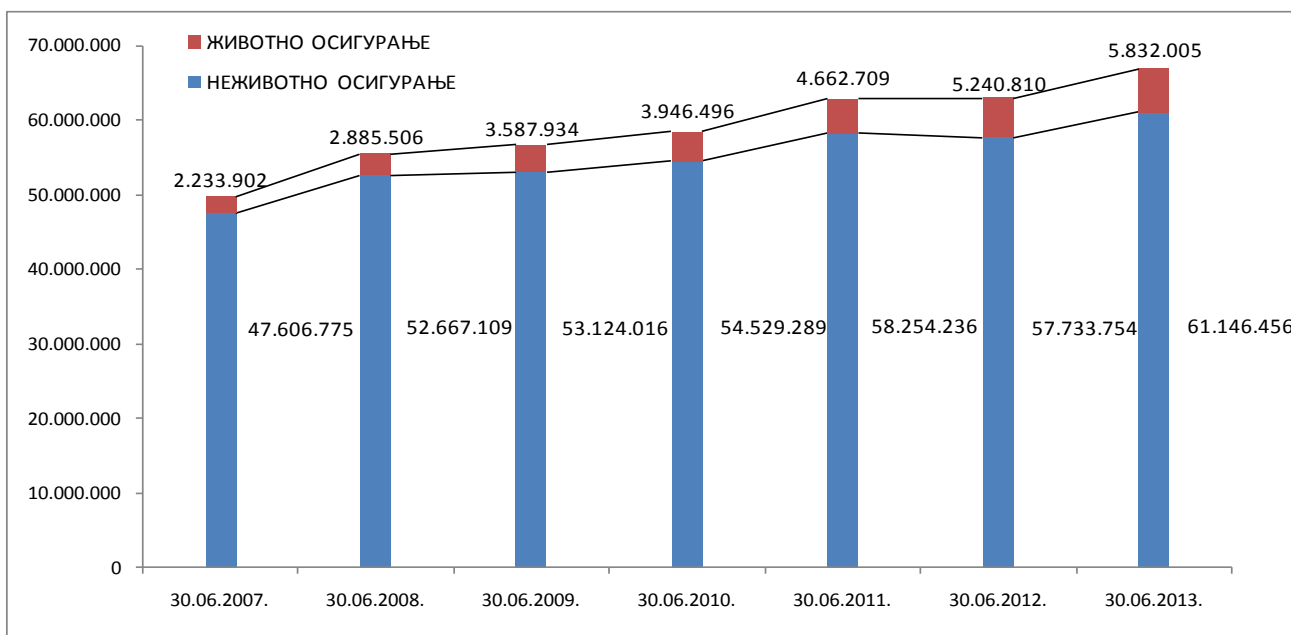
Табела број 8: Обрачуната премија према врстама осигурања (у КМ)

Врста осигурања	Обрачуната премија						Индекс 13/12
	30.06.2011.		30.06.2012.		30.06.2013.		
	Износ	Удио	Износ	Удио	Износ	Удио	
Осигурање незгоде	3.990.148	6,34%	3.857.878	6,1%	4.358.543	6,5%	113,0
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских	4.445.778	7,07%	4.821.047	7,7%	4.681.893	7,0%	97,1
Осигурање имовине од пожара и природних сила	3.348.407	5,32%	3.575.560	5,7%	3.253.948	4,9%	91,0
Осигурање осталих штета на имовини	3.208.588	5,10%	3.262.953	5,2%	4.583.631	6,8%	140,5
Осигурање од одговорности за м/в	42.290.053	67,22%	41.273.783	65,5%	42.885.165	64,0%	103,9
Остало	971.262	1,54%	942.534	1,5%	1.383.275	2,1%	146,8
Укупно неживотна	58.254.236	92,59%	57.733.754	91,7%	61.146.456	91,3%	105,9
Животно осигурање	4.662.709	7,41%	5.240.810	8,3%	5.832.005	8,7%	111,3
Укупно	62.916.945	100,00%	62.974.565	100,0%	66.978.461	100,0%	106,4

Извор: Извјештаји друштава

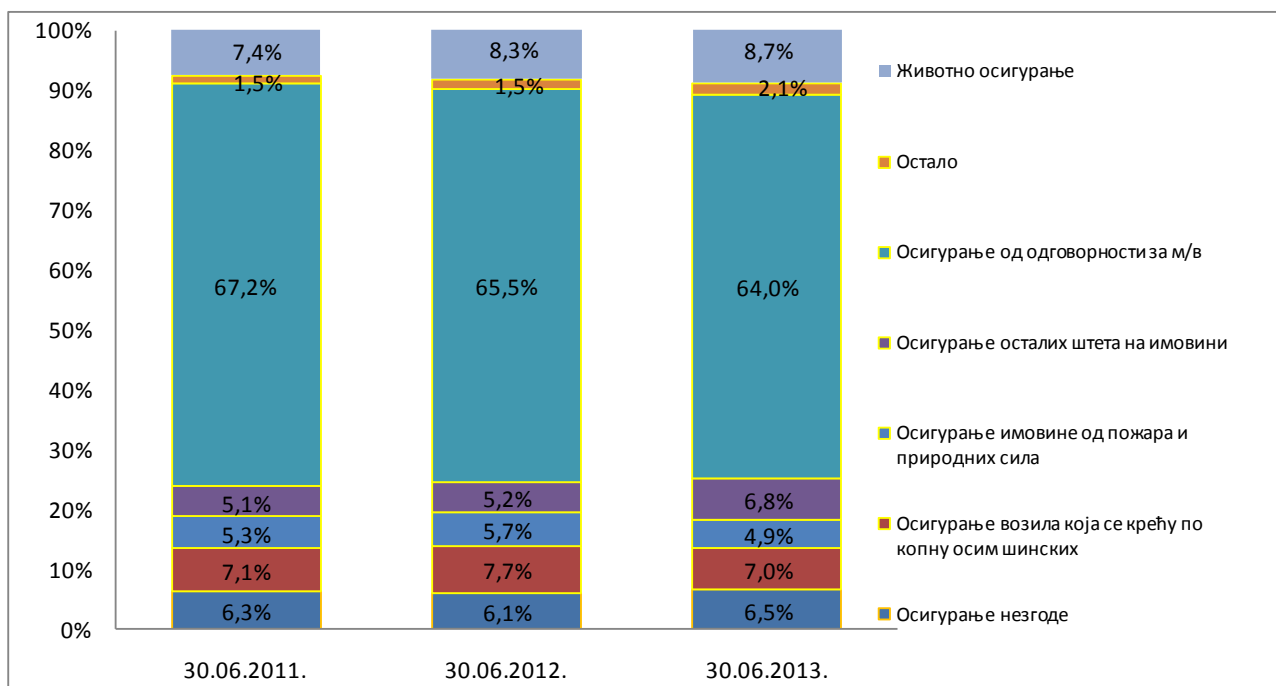
Од укупно обрачунате премије, на неживотно осигурање односило се 61.146.456 КМ или 91,3%, а премија животног осигурања износила је 5.832.005 КМ или 8,7%. У односу на претходну годину, обрачуната премија неживотних осигурања забиљежила је повећање од 5,9%, док је премија животног осигурања већа за 11,3%. Код неживотног осигурања највећи појединачни раст је евидентиран у врсти осигурања осталих штета на имовини. У наставку се дају графичке илустрације структуре бруто премије у РС.

Графикон број 2: Остварена премија животног и неживотног осигурања за период 2007-2013. година

Извор: Извјештаји друштава

Графикон број 3: Структура премија по врстама

Извор: Извјештаји друштава

У наредној табели налазе се подаци о учешћу обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији за претходне три године:

Табела број 9: Удио обавезног и необавезног осигурања у укупно обрачунатој премији (у КМ)

Врста осигурања	30.06.2011.	Удио	30.06.2012.	Удио	30.06.2013.	Удио	Индекс 13/12
Обавезно	46.312.735	73,61%	45.151.276	71,7%	47.254.942	70,6%	104,7
Необавезно	16.604.210	26,39%	17.823.289	28,3%	19.723.519	29,4%	110,7
УКУПНО	62.916.945	100,00%	62.974.565	100,0%	66.978.461	100,0%	106,4

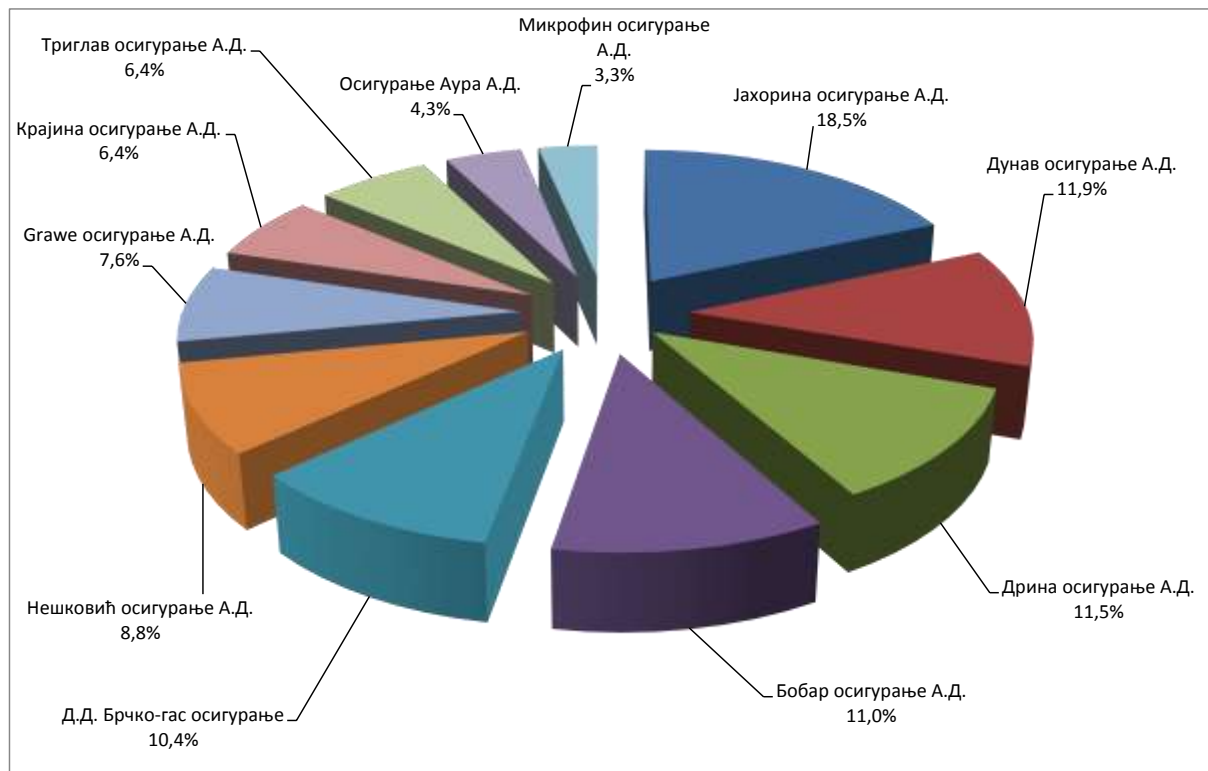
Извор: Извјештаји друштава

И у 2013. години настављен је постепени, али вишегодошњи тренд пораста необавезног осигурања. Тако је 2006. године учешће свих врста необавезног осигурања износило 19%, док данас, достиже ниво од 30%. Обавезно осигурање од аутоодговорности имало је учешће од 85% (2006. година) у структури неживотног осигурања, док сада тај проценат износи 64 %.

2.4.Тржишна структура и концентрација

У наредном графикону приказано је тржишно учешће друштава за осигурање у првој половини 2013. године.

Графикон број 4: Учесће друштава на тржишту РС у периоду I-VI 2013. године

Извор: Извјештаји друштава

У слиједећем прегледу дат је степен концентрације тржишта осигурања у РС по реег групама. У односу на претходни извјештајни период није било значајнијих промјена у концентрацији тржишта.

Табела број 10:: Учесће друштава у укупној премији према реег групама

Учесће	Учесће друштава у укупној премији према реег групама					
	30.06.2011.		30.06.2012.		30.06.2013.	
	Укупно учешће	Број друштава	Укупно учешће	Број друштава	Укупно учешће	Број друштава
до 5%	5,4%	2	7,2%	2	7,6%	2
5-10%	29,7%	4	27,1%	4	29,2%	4
10-15%	47,1%	4	46,1%	4	44,7%	4
преко 15%	17,8%	1	19,6%	1	18,5%	1

Извор: Извјештаји друштава

Herfindahl Hirschman-ов индекс представља такође мјеру концентрације тржишта и израчунава се као збир квадрата појединачног учешћа сваког друштва за осигурање у односу на остварену премију. Овај индекс узима у обзир релативну величину и расподјелу друштава на тржишту, те уколико је тржиште монополистичко, постоји и већа тржишна концентрација, и наравно мања конкуренција. Ако је Herfindahl Hirschman-ов индекс између 1.000 и 1.800 сматра се да на тржишту постоји умјерена концентрација, а управо оваква умјерена концентрација карактерише тржиште осигурања Републике Српске у првој половини 2013. године. Herfindahl Hirschman-ов индекс за извјештајни период износи 1089 поена, што је у односу на исти период 2012. године смањење за 50 поена.

2.5. БИЛАНСНА СТРУКТУРА

На основу достављених финансијских извјештаја друштава за осигурање за период 01.01. до 30.06.2013. годину у наставку се даје упоредни приказ и анализа основних билансних позиција.

2.5.1. Биланс стања

У сљедећој табели се даје скраћена шема збирног биланса стања за сва друштва²:

Табела број 11: Актива- укупно за сва друштва

(у КМ)

А К Т И В А	31.12.2012. година		30.06.2013. година		Индекс 2013/12
	Износ	%	Износ	%	
А. СТАЛНА ИМОВИНА(I+II+III+IV)	192.470.692	65,5	195.838.014	64,3	101,7
I Нематеријална улагања	1.970.733	0,7	1.752.671	0,6	88,9
II Некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опрема и остала средства (1+2+3)	82.667.435	28,1	85.660.814	28,1	103,6
1. Земљиште, грађевински објекти, постројења и опрема	38.469.280	13,1	38.298.806	12,6	99,6
2. Инвестиционе некретнине	38.494.511	13,1	41.546.961	13,6	107,9
3. Остала основна средства	5.703.644	1,9	5.815.047	1,9	102,0
III Дугорочни финансијски пласмани (1+2)	107.692.150	36,7	108.284.155	35,6	100,5
1. Учешће у капиталу зависних, придружених и осталих правних лица и дугорочни финансијски пласмани матичним, зависним и осталим повезаним правним лицима	9.344.679	3,2	8.450.058	2,8	90,4
2. Дугорочни финансијски пласмани у земљи и иностранству, финансијска средства која се држе до рока доспијења, финансијска средства расположива за продају и остали дугорочни финансијски пласмани	98.347.471	33,5	99.834.097	32,8	101,5
IV Одложена пореска средства	140.374	0,0	140.374	0,0	100,0
Б. ТЕКУЋА ИМОВИНА (I+II+III+IV)	101.327.725	34,5	108.645.720	35,7	107,2
I Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји	381.347	0,1	365.219	0,1	95,8
II Краткорочна потраживања, пласмани и готовина	83.716.139	28,5	85.940.478	28,2	102,7
1. Потраживања по основу премије, учешћа у накнади штета и остали купци	14.479.530	4,9	14.991.618	4,9	103,5
2. Остала потраживања	12.254.105	4,2	12.461.860	4,1	101,7
3. Краткорочни финансијски пласмани	46.351.821	15,8	48.339.911	15,9	104,3
4. Готовина и готовински еквиваленти	10.623.351	3,6	10.137.771	3,3	95,4
5. Порез на додатну вриједност	7.332	0,0	9.318	0,0	127,1
III Активна временска разграничења	17.148.106	5,8	22.257.927	7,3	129,8
IV - Одложена пореска средства	82.133	0,0	82.096	0,0	100,0
В. ПОСЛОВНА АКТИВА (А+Б)	293.798.417	100,0	304.483.734	100,0	103,6
Г. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	2.799.467	1,0	2.799.466	0,9	100,0
Д. УКУПНА АКТИВА (В+Г)	296.597.884		307.283.200		103,6

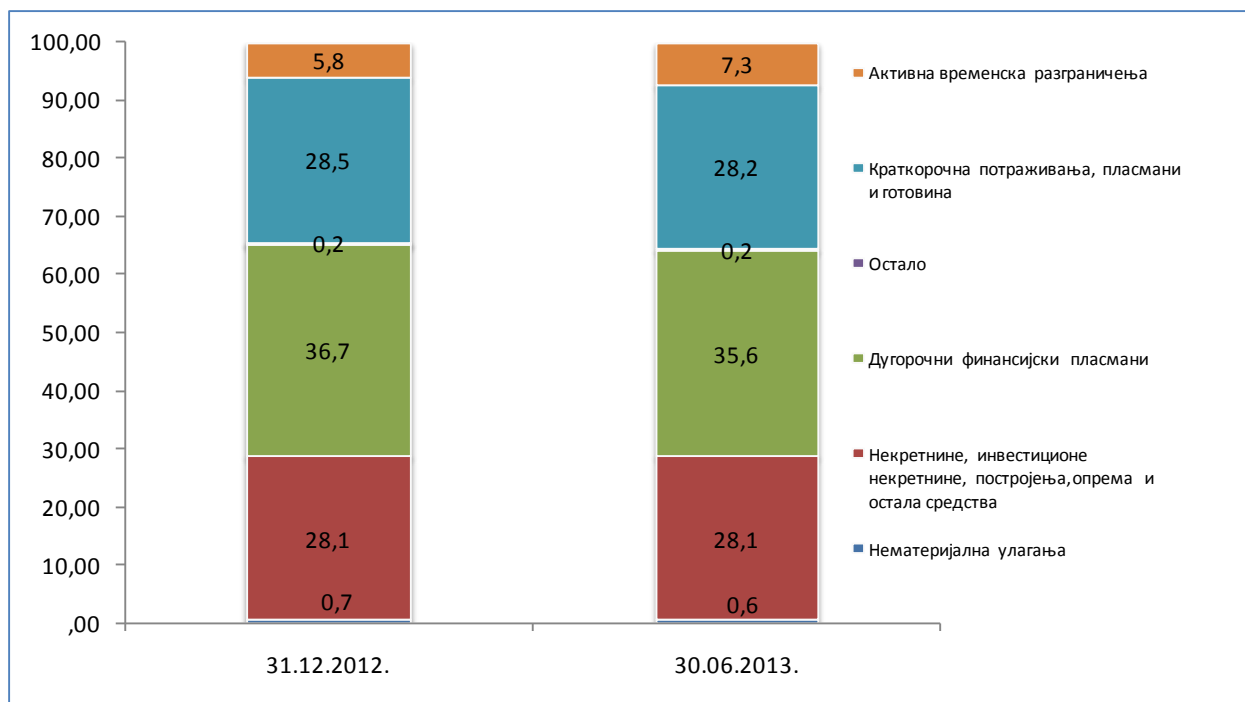
Извор: Биланси стања друштава

² **Напомена:** Према Правилнику о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за друштва за осигурање („Службени гласник Републике Српске“, број 97/09) у Биланс стања у колону – Износ на дан биланса претходне године уноси се почетно стање текућег периода.

Вриједност пословне активе друштава за осигурање у Републици Српској са стањем на дан 30.06.2013. године износила је 307.283.200 КМ и у односу на стање на дан 31.12.2012. године већа је за 3,6%.

У наредном графичком приказу је представљена структура активе:

Графикон бр.5: Структура активе друштава за осигурање

Извор: Биланси стања друштава

У посматраном периоду видљива је промјена структуре активе, која се огледа у незнатном смањењу процентуалног учешћа сталне имовине, док се истовремено повећало процентуално учешће текуће имовине.

Стална имовина се повећала за 1,7%, а значајније промјене на сталној имовини, у односу на почетно стање, догодиле су се код два друштва, од којих је код једног стална имовина повећана за 10,4%, по основу улагања средстава за покриће математичке резерве, а код другог смањена за 19,1%, због претварања дугорочних финансијских пласмана у краткорочне. У структури сталне имовине највеће промјене настале су на позицији - нематеријална улагања која су смањена за 11,1% и то по основу редовног обрачуна амортизације. Повећање на позицији-некретнине, инвестиционе некретнине, постројења, опрема и остала средства од 3,6% углавном потиче по основу пораста вриједности инвестиционих некретнина код једног друштва и новостечених инвестиционих некретнина код другог друштва. Промјене на овој позицији код осталих друштава, у апсолутном и релативном износу, од мањег су утицаја на исказане промјене.

Текућа имовина у односу на претходни обрачунски период се повећала за 7,2%. Иако је до промјене ове билансне категорије дошло код свих друштава, наведени пораст значајније потиче од повећања које је извршено код два друштва. У структури ове позиције дошло је до смањења ставке – залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намијењена продаји за 4,2%, док се ставка – краткорочна потраживања, пласмани и готовина повећала за 2,7%. Значајно је напоменути да је на

овој ставци код једног друштва дошло до повећања од 59% и то углавном на терет смањења позиције-дугорочни финансијски пласмани.

Глобално посматрано нису биле изражене неке негативније појаве у динамици и структури сталне и текуће имовине.

Активна временска разграничења (АВР) повећана су у односу на 2012. годину за 29,8%. С обзиром да ова позиција директно утиче на висину исказаног финансијског резултата, важно је истаћи да је ова позиција само код три друштва мања у односу на претходни обрачунски период, а да је код једног друштва већа за чак 56%. Према нотама достављеним уз финансијске извјештаје, у овом случају ради се о повећању преносне премије и резервација за штете на терет реосигураваача.

На позицији ванбилансна актива, односно пасива, није било промјена у односу на почетно стање, а на истој је исказана вриједност државне имовине коју користи Јахорина осигурање а.д, и отписаних потраживања Триглав осигурања а.д.

У наредном прегледу је дат упоредни приказ агрегатних позиција пасиве биланса стања како слиједи:

Табела број 12: Пасива укупно за сва друштва

(у КМ)

ПАСИВА	31.12.2012. година		30.06.2013. година		Индекс 2013/12
	Износ	%	Износ	%	
А. КАПИТАЛ	117.712.183	40,1	112.186.932	36,8	95,3
1. Основни капитал	91.867.048	31,3	93.817.048	30,8	102,1
2. Емисиона премија	2.976.378	1,0	2.976.378	1,0	100,0
3. Резерве из добитка	2.868.025	1,0	3.171.970	1,0	110,6
4. Ревалоризационе резерве	7.718.051	2,6	7.808.730	2,6	101,2
5. Нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају	654.651	0,2	1.388.794	0,5	212,1
6. Нереализовани губици по основу финансијских средстава расположивих за продају	1.605.623	0,5	1.855.446	0,6	115,6
7. Нераспоређени добитак (8+9)	20.835.664	7,1	14.199.306	4,7	68,1
8. Нераспоређени добитак ранијих година	3.222.916	1,1	5.351.929	1,8	166,1
9. Нераспоређени добитак ове године	17.612.748	6,0	8.847.377	2,9	50,2
10. Губитак до висине капитала (11+12)	7.602.011	2,6	9.319.848	3,1	122,6
11. Губитак ранијих година	7.061.516	2,4	5.007.382	1,6	70,9
12. Губитак текуће године	540.495	0,2	4.312.466	1,4	797,9
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	33.035.348	11,2	37.939.394	12,5	114,8
В. ОБАВЕЗЕ (1+2)	143.050.886	48,7	154.357.408	50,7	107,9
1. Дугорочне обавезе	688.223	0,2	685.567	0,2	99,6
2. Краткорочне обавезе и ПВР	142.362.663	48,5	153.671.841	50,5	107,9
2.1. Преносна премија ЖО	3.556.070	1,2	3.432.251	1,1	96,5
2.2. Преносна премија НЖО	66.183.245	22,5	66.993.364	22,0	101,2
2.3. Резервисане штете ЖО	270.005	0,1	268.158	0,1	99,3
2.4. Резервисане штете НЖО	45.857.597	15,6	47.054.243	15,5	102,6
2.5. Друга пасивна разграничења	5.570.223	1,9	6.018.089	2,0	108,0
2.6. Остале краткорочне обавезе	20.925.523	7,1	29.905.736	9,8	142,9
Г. ПОСЛОВНА ПАСИВА (А+Б+В)	293.798.417	100,0	304.483.734	100,0	103,6
Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	2.799.467	1,0	2.799.466	0,9	100,0
Ђ. УКУПНА ПАСИВА (Г+Д)	296.597.884		307.283.200		103,6

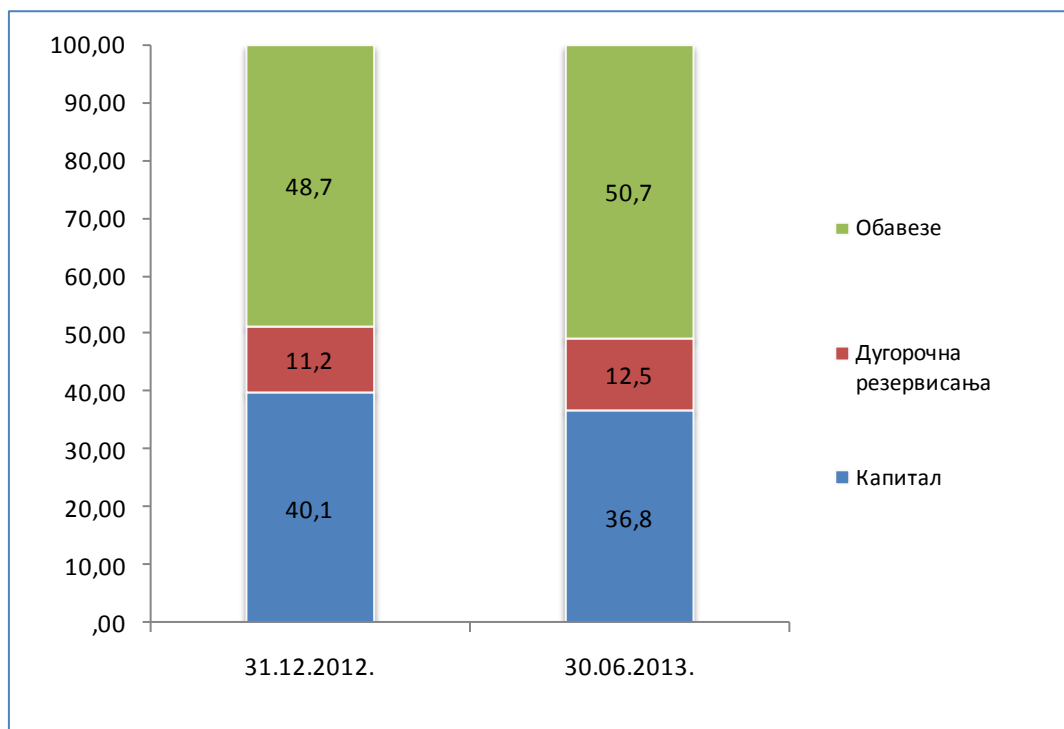
Извор:Биланси стања друштава

Вриједност пословне пасиве друштава за осигурање у Републици Српској са стањем на дан 30.06.2013. године износила је 307.283.200 КМ и у односу на стање на дан 31.12.2012. године увећана је за 3,6%.

У наредном графичком приказу је представљена структура пасиве:

Графикон број 6: Структура пасиве друштава за осигурање

Извор: Биланси стања друштава

Позиција укупни капитал са 30.06.2013 године смањена је у односу на 2012. годину за 4,7%. Промјене на укупном капиталу последица су расподеле оствареног добитка у претходном обрачунском периоду код два друштва, остварења губитка у текућем обрачунском периоду, такође код два друштва, док је промјена код осталих друштава незнатна и проистиче из оствареног резултата текућег периода. У оквиру позиције укупног капитала десиле су се следеће промјене:

Основни капитал повећао се за 2,1%, резерве из добитка за 10,6%, нереализовани добици по основу финансијских средстава расположивих за продају за 112,1%, нереализовани губици по основу финансијских средстава расположивих за продају повећали су се за 15,6%. Нераспоређени добитак се смањило за 31,9%, а у оквиру ове ставке повећао се нераспоређени добитак ранијих године за 66,1%, а нераспоређени добитак текуће године смањило се за 49,8%. Губитак до висине капитала се повећао за 22,6%, а у оквиру ове позиције дошло је до смањења губитка ранијих година, док се губитак текуће године значајно повећао. У оквиру ових промјена битно је истакнути да се основни капитал повећао по основу претварања нераспоређене добити у акцијски капитал, а да је смањење губитка ранијих година настало по основу покрића извршеног у текућем периоду. Повећање позиције губитка у текућем периоду резултат је негативног пословања два друштва, што ће бити детаљније анализирано код биланса успјеха. Остале промјене на позицији укупног капитала настале су примјеном законских и подзаконских прописа приликом израде полугодишњих финансијских извјештаја. Сва друштва на дан 30.06.2013. године испуњавају захтјеве адекватности капитала, те обавезног покрића минималног гарантног фонда.

Дугорочна резервисања су се по повећала за 14,8%, а у оквиру ове позиције дошло је до повећања математичке резерве животних осигурања за 15% и резервисања за учешће у добитку за 21,7%.

Дугорочне обавезе незнатно су смањене, док су се краткорочне обавезе и пасивна временска разграничења повећале за 7,9%. У оквиру пасивних временских разграничења смањене су позиције преносна премија и резервисане штете за животна осигурања, док су резерве за штете неживотног осигурања повећане за 2,6%. Обавезе по основу штета и уговорених износа значајно су повећане - за 2,7 пута, обавезе за порезе и доприносе 4 пута, друге обавезе из пословања 1,6 пута, што указује да указује на повећани ризик неликвидности и налаже потребу додатног надзора. При томе треба имати у виду да је значајнији пораст обавеза по основу штета карактеристичан за три друштва у врстама неживотног осигурања, чије обавезе чине 55% исказаног збирног износа у сектору. Код ових друштава Агенција је у току писања овог Извјештаја већ дала или припрема налоге са посебним надзорним мјерама, како би се побољшала ликвидност и додатно пратио процес исплате одштетних захтјева.

2.5.2. Биланс успјеха

У наредној табели дат је упоредни преглед ставки биланса успјеха на нивоу сектора по полугодиштима за 2012. и 2013. годину.

Табела број 13: Биланс успјеха укупно за сва друштва

(у КМ)

ПОЗИЦИЈА	30.06.2012	%	30.06.2013	%	Индекс 2013/12
А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Пословни приходи (1+2+3+4+5+6)	69.313.996	92,0	75.108.860	91,3	108,4
1. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија животних осигурања	5.597.774		6.144.771		109,8
2. Приходи од премије и провизије осигурања, саосигурања, реосигурања и ретроцесија неживотних осигурања	58.854.590		60.445.205		102,7
3. Приходи по основу учешћа саосигурања и реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотних осигурања	476.759		541.727		113,6
4. Приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања	2.170.391		3.384.173		155,9
5. Приходи од поврата пореских и других дажбина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл.	45.100		34.523		76,5
6. Други пословни приходи	2.169.382		4.558.461		210,1
II - Пословни расходи (1+2)	63.352.509	92,8	71.006.429	92,5	112,1
1. Функционални расходи (1.1.+1.2.+1.3.)	32.613.036		38.991.775		119,6
1.1. Расходи за дугорочна резервисања и функционалне доприносе	4.999.550		5.699.124		114,0
1.2. Накнаде штета, уговорених износа и премија саосигурања и реосигурања	1.253.935		1.337.555		106,7
1.3. Накнаде штета и остале накнаде неживотних осигурања	26.359.551		31.955.096		121,2
2. Трошкови спровођења осигурања	30.739.473		32.014.654		104,1
III - Пословни добитак/губитак (AI-AII)	5.961.487		4.102.431		68,8

ПОЗИЦИЈА	30.06.2012	%	30.06.2013	%	Индекс 2013/12
Б. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Финансијски приходи	3.593.955	4,8	4.400.860	5,4	122,5
II - Финансијски расходи	335.790	0,5	700.240	0,9	208,5
III Финансијски добитак/губитак (BI-BII)	3.258.165		3.700.620		113,6
АБ. Добитак/губитак редовне активности (AIII+BIII)	9.219.652		7.803.051		84,6
В. ОСТАЛИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ					
I - Остали приходи	2.270.374	3,0	1.985.811	2,4	87,5
II - Остали расходи	4.512.010	6,6	4.934.084	6,4	109,4
III - Добитак/губитак по основу осталих прихода и расхода (VI-VII)	-2.241.636		-2.948.273		131,5
Г. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРИЈЕДНОСТИ ИМОВИНЕ					
I - Приходи од усклађивања вриједности имовине	2.339		401.082	0,5	17.147,6
II - Расходи од усклађивања вриједности имовине	72.948	0,1	80.205	0,1	109,9
III - Добитак/губитак по основу усклађивања вриједности имовине (ГI-ГII)	-70.609		320.877		-454,4
Д. ПРИХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА			20.423		
Ђ. РАСХОДИ ПО ОСНОВУ ПРОМЈЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКЕ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ГОДИНА			15.561		
Е. ДОБИТАК/ ГУБИТАК ПРИЈЕ ОПОРЕЗИВАЊА	6.907.407		5.180.517		75,0
Ж. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ	624.350		591.450		94,7
З. НЕТО ДОБИТАК И НЕТО ГУБИТАК ПЕРИОДА (Е-Ж)= (31-32)	6.283.057		4.589.067		73,0
1. Нето добитак текуће године	7.465.450		8.771.423		117,5
2. Нето губитак текуће године	1.182.393		4.182.356		353,7
И. ОСТАЛИ ДОБИЦИ И ГУБИЦИ У ПЕРИОДУ					
I - Добици утврђени директно у капиталу	122.379	0,2	328.674	0,4	268,6
II - Губици утврђени директно у капиталу				0,0	
III Порез на добитак који се односи на остале добитке и губитке			10.505		
Ј.УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (З+ИI-ИII-ИIII)	6.405.436		4.907.236		76,6
К. УКУПНИ ПРИХОДИ И ДОБИЦИ (АI+БI+ВI+ГI+ДI+ИI)	75.303.043	100,0	82.245.710	100,0	109,2
Л. УКУПНИ РАСХОДИ И ГУБИЦИ (АII+БII+ВII+ГII+Ђ+ИII+ИIII)	68.273.257	100,0	76.747.024	100,0	112,4
Љ. УКУПАН БРУТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (К-Л)	7.029.786		5.498.686		78,2
М. ТЕКУЋИ И ОДЛОЖЕНИ ПОРЕЗ НА ДОБИТ	624.350		591.450		94,7
Н.УКУПАН НЕТО РЕЗУЛТАТ У ОБРАЧУНСКОМ ПЕРИОДУ (Љ-М)	6.405.436		4.907.236		76,6

Извори: финансијски извјештаји друштава

Укупни приходи и добити друштава у првој половини 2013. године су износили 82.245.710 КМ, што у односу на претходну годину представља повећање за 6.942.667 КМ или 9,2%. Укупни расходи и губици друштава износили су 76.747.024 КМ и у односу на расходе и губитке претходне године

повећани су за 8.473.767 КМ или 12,4%. Укупан нето резултат на нивоу свих друштава је позитиван и износи 4.907.236 КМ и мањи је у односу на претходни обрачунски период за 23,4%.

У укупним приходима пословни приходи учествују са 91,3%, финансијски са 5,4%, остали приходи 2,4% ,док је учешће прихода од усклађивања вриједности имовине и добитака утврђених директно у капиталу незнатно. Пословни приходи исказани су у износу од 75.108.860 КМ и већи су у односу на претходну годину за 8,4%. У оквиру ове позиције дошло је до повећања на позицијама прихода од премије животних осигурања за 9,8%, приходи од премије неживотних осигурања за 2,7%, приходи по основу учешћа саосигурања и реосигурања и ретроцесија у накнади штета неживотна осигурања за 13,6%, приходи од укидања и смањења резервисања неживотних осигурања за 55,9% и други пословни приходи за 110,1%. До смањења је дошло на позицији приходи од поврата пореских и других даџбина и приходи од премија, субвенција, дотација, донација и сл. за 23,5%. Добици утврђени директно у капиталу износе 328.674 КМ и повећани су у односу на претходну годину за 168,6%. Приходи од укидања и смањења резервисања резултат су неког претходног, а не текућег обрачунског периода, а до овако значајног повећања других пословних прихода дошло је само код једног друштва, које у овим приходима, на нивоу сектора, учествује са 62%.

У укупним расходима, пословни расходи учествују са 92,5%, финансијски расходи са 0,9%, а остали расходи са 6,4%, док је учешће расхода од усклађивања вриједности имовине незнатно. Пословни расходи исказани су у износу 71.006.429 КМ и већи у односу на претходну годину за 12,1%. У оквиру пословних расхода, функционални расходи биљеже раст од 19,6%, а у оквиру њих повећани су: расходи за дугорочна резервисања за 14%, накнаде штета животна осигурања за 6,7%, накнаде штета неживотна осигурања за 21,2%. Трошкови спровођења осигурања повећани су за 4,1%. Значајнији пораст ових трошкова (29,8%) утврђен је код једног друштва, а код три друштва ови трошкови су смањени у односу на претходни обрачунски период.

Финансијски расходи су повећани за 108,5%, (достигли су ниво од око 700 хиљада КМ), а остали расходи за 9,4%. Расходи од усклађивања вриједности имовине су повећани за 9,9%, али њихов номинални износ и учешће у укупним расходима су незнатни.

Резултат редовне активности је категорија фазног резултата у пословању друштава за осигурање, те представља разлику између пословних и финансијских прихода, с једне стране, и пословних и финансијских расхода, с друге стране, односно потиче из основне дјелатности друштава за осигурање. Остварени резултат редовне активности на нивоу сектора је позитиван и износи 7.803.051 КМ, али је мањи је за 1.416.601 КМ или 15,4% у односу на исти период 2012. године.

Од једанаест друштава за осигурање девет их је пословало позитивно са нето добитком од 8.771.423 КМ, док су два друштва исказала нето губитак у износу од 4.182.356 КМ, тако да је финансијски резултат сектора осигурања позитиван и износи 4.589.067 КМ. Ако се томе додају добици/губици утврђени директно у капиталу, добија се укупан нето добитак у обрачунском периоду у износу од 8.995.035 КМ, односно укупан нето губитак у износу од 4.087.799 КМ, тако да укупан нето резултат у обрачунском периоду износи 4.907.236 КМ.

Анализом структуре биланса успјеха код друштава која су исказала губитак у пословању, утврђено је да је лошији финансијски резултат текућег периода последица смањења осталих прихода (наплаћена исправљена потраживања) и повећања осталих расхода (исправка потраживања), код једног друштва. Код другог друштва на остварени губитак највише је утицало повећање позиције расхода по основу премија и провизија саосигурања, реосигурања и ретроцесија неживотних осигурања и повећање резервисања за штете, удјеле у штетама и остала резервисања неживотних осигурања.

3. ФИНАНСИЈСКИ И ТЕХНИЧКИ ПОКАЗАТЕЉИ СТАЊА У СЕКТОРУ

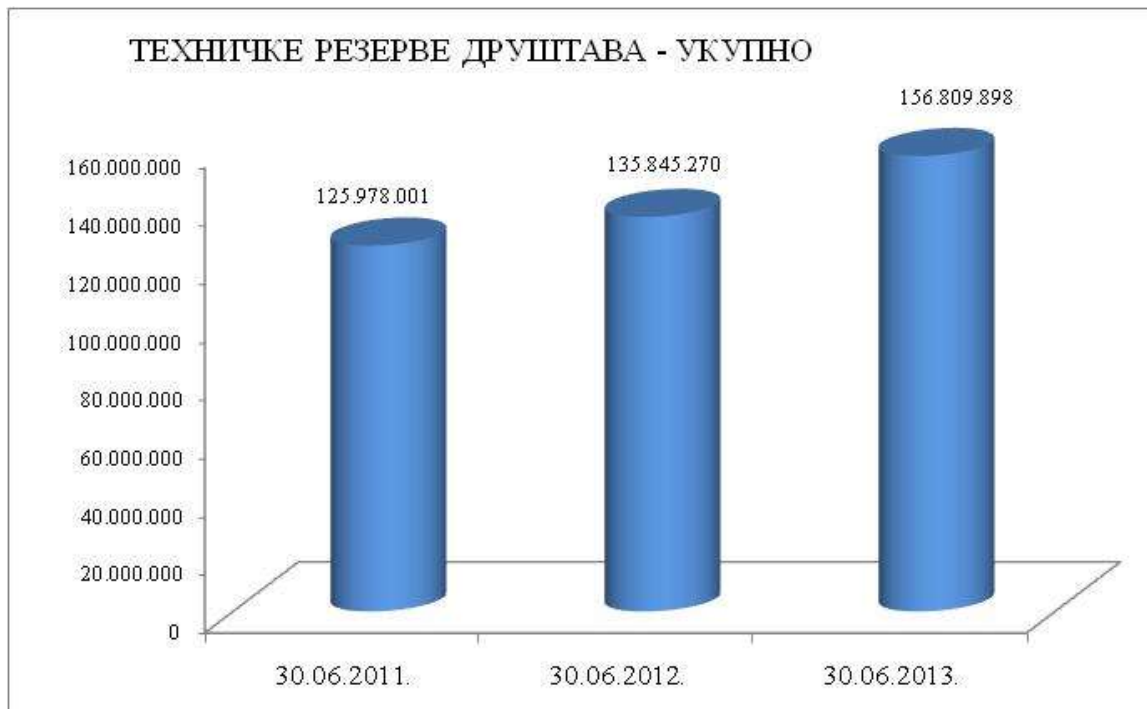
3.1.Обрачун и покривеност техничких резерви прописаним облицима активе

3.1.1. Укупно обрачунате техничке резерве

Актуарски заснован обрачун техничких резерви, основни је предуслов за одржавање солвентности друштава за осигурање, чиме се доприноси бољој заштити интереса осигураника и трећих оштећених лица, као и јачању повјерења у сектор осигурања. Правила обрачуна техничких резерви прописана су подзаконским актима Агенције, а њихова адекватна примјена предмет је контроле, како овлашћених актуара, тако и Агенције, кроз обавезне извјештаје које друштва достављају периодично и кроз непосредне контроле.

У наредном графикону илуструје се износ обрачунатих техничких резерви на нивоу сектора у периоду од 30.06.2011. до 30.06.2013. године.

Графикон број 7: Техничке резерве свих друштава за осигурање

Извор: Извјештаји друштава

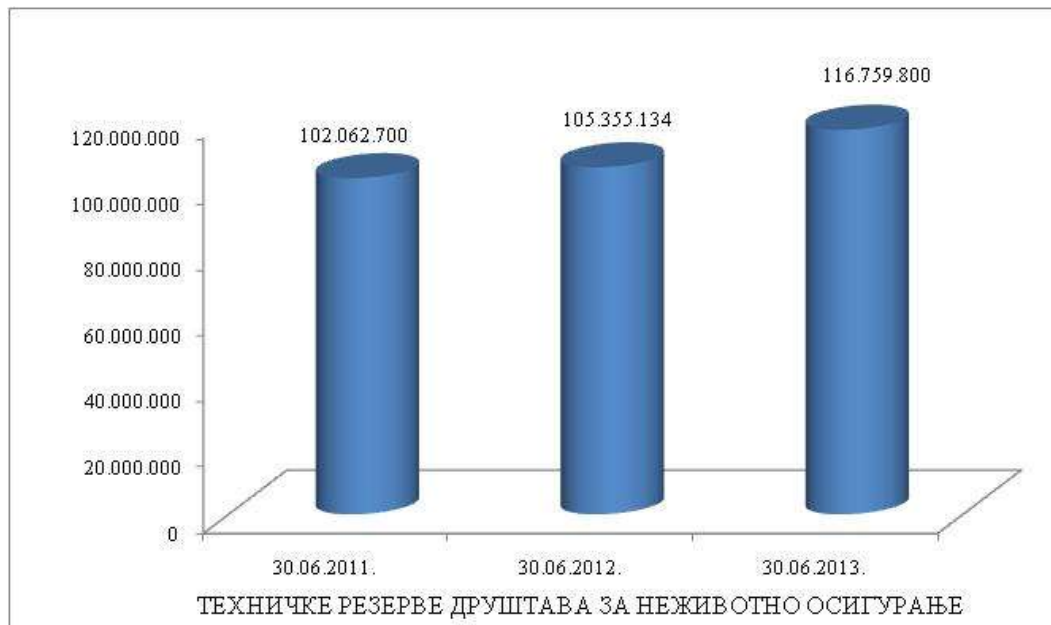
У посматраном периоду на нивоу сектора техничке резерве континуирано расту. У односу на 2011. годину техничке резерве на нивоу свих друштава су повећане за 24,5%, а у односу на претходну годину повећање износи 15,4%. С обзиром да се примјењују различити услови и ограничења улагања код животног и неживотног осигурања у наставку се даје одвојена анализа улагања средстава за покриће техничких резерви.

Да би било способно да одговори обавезама по основи исплате штете и накнада из уговора о осигурању, друштво за осигурање је дужно да средства за покриће техничких резерви улаже у дозвољене облике, зависно од врста осигурања које обавља, водећи рачуна о рочности обавеза, сигурности, профитабилности и дисперзији улагања.

3.1.2. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за неживотно осигурање

Укупно обрачунате техничке резерве неживотних осигурања, у периоду од 30.06.2011. до 30.06.2013. године, приказане су у наредном графикону.

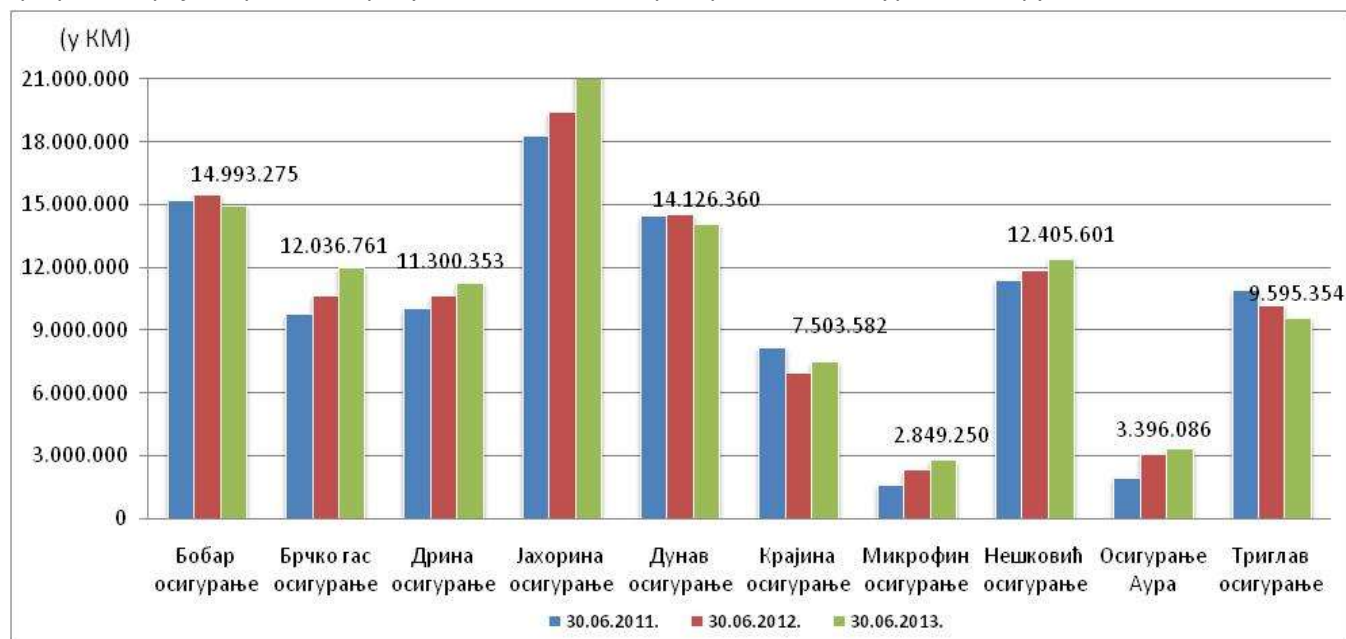
Графикон број 8: Техничке резерве друштава за неживотно осигурање

Извор: Извјештаји друштава

Техничке резерве су расле брже од раста премије што је позитивна тенденција. У посматраном периоду 2011. -2013. године обрачунате техничке резерве за неживотно осигурање повећане су за 14,4%, а у односу на претходну годину повећане су за 10,8%. У наредном графикону приказане су обрачунате техничке резерве неживотних осигурања за сва друштва која обављају послове неживотног осигурања, и то за период од 30.06.2011. до 30.06.2013. године.

Графикон број 9: Преглед обрачунатих техничких резерви неж. осигурања по друштвима

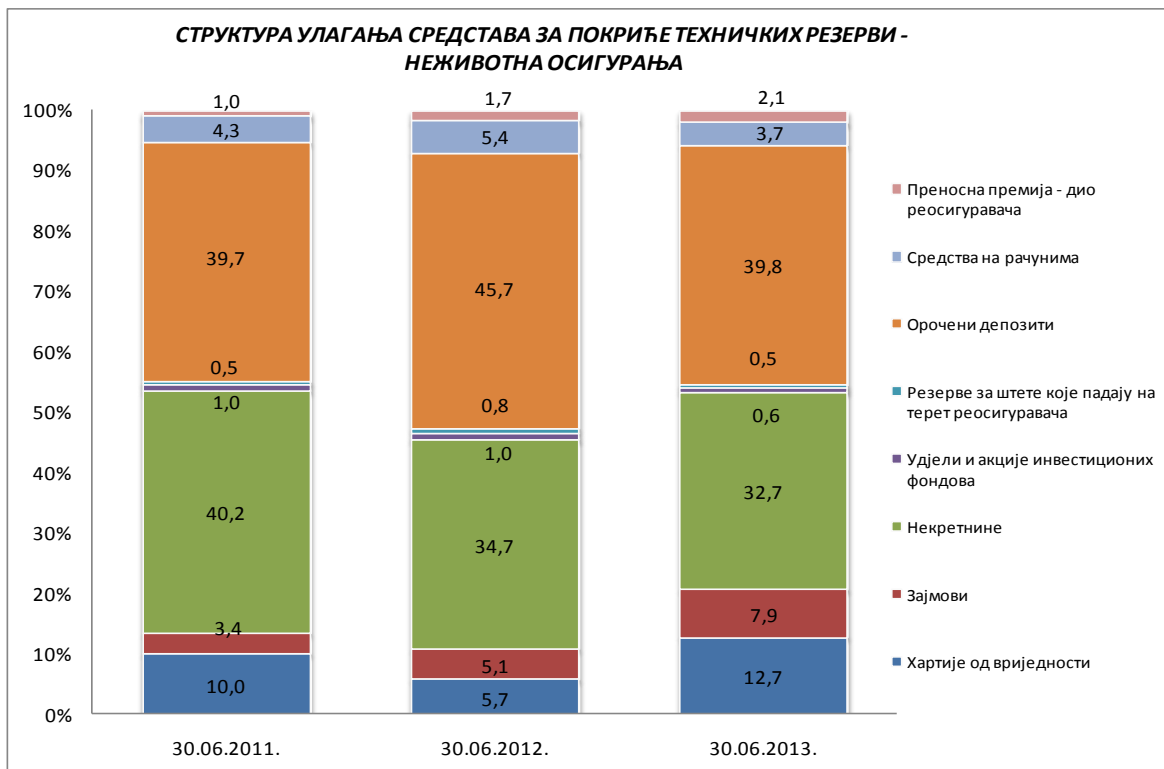

Извор: Извјештаји друштава

Из графика се види да је у првој половини 2013. године код три друштва дошло до смањења обрачунатих техничких резерви у односу на претходни период.

У наредном графикону приказана је структура улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања.

Графикон број 10: Структура улагања средстава за покриће техничких резерви неживотних осигурања

Извор: Извјештаји друштава

Затечено стање у погледу средстава за покриће техничких резерви 2007. године огледало се у недостатку адекватних средстава за покриће, како у погледу обима, тако и са становишта њихових облика и структуре, код већине друштава за осигурање. Агенција је у међувремену донијела подзаконске акте којима је прецизније дефинисала дозвољене облике улагања, као и рокове за усклађивање по обиму и структури, који су истекли 30.06.2012. године. Овим прописима се од друштава за осигурање захтијева да средства за покриће техничких резерви имају одређени степен сигурности, рочне усклађености, ликвидности и разноврсности.

Основни резултат нове регулативе и надзорних мјера Агенције огледа се у чињеници да су средства за покриће реалније вреднована и ускладу са МРС, те исказана искључиво кроз прописане облике инвестирања.

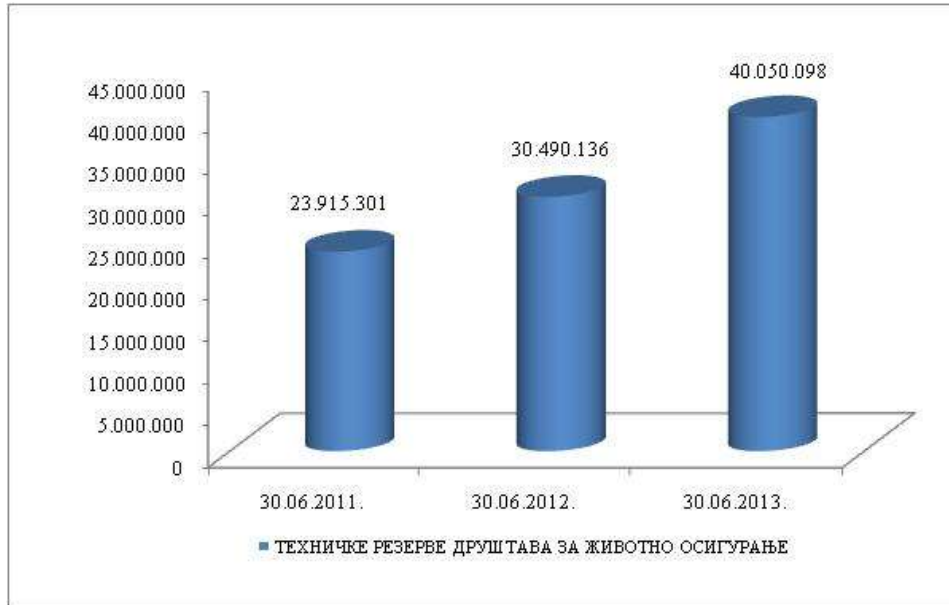
Три друштва у континуитету већ двије године исказују одређени проценат недостатка адекватног покрића техничких резерви, упркос донесеним плановима краткорочног финансијског опоравка, што је прва законски прописана мјера у оваквим случајевима. У 2013. години Агенција ће предузети и друге прописане мјере, како би се обезбиједило потпуно усклађивање са прописима.

Генерално посматрано у средствима за покриће техничких резерви доминирају депозити и некретнине, па је и даље присутна недовољна диверсификација улагања.

3.1.3. Обрачун и средства за покриће техничких резерви друштава за животно осигурање

Техничке резерве животног осигурања, као што се види из наредног графика, карактерише динамичан раст.

Графикон број 11: Техничке резерве животног осигурања

Извор: Извјештаји друштава

У посматраном периоду 2011-2013. година раст техничких резерви животног осигурања износио је 67,46%, док је раст 2013. године у односу на претходну износио 31,35%.

Наредни графикон приказује структуру улагања средстава за покриће техничких резерви животних осигурања.

Графикон број 12: Структура улагања средстава за покриће техничких резерви животних осигурања

Извор: Извјештаји друштава

За разлику од улагања код неживотних осигурања, техничке резерве животних осигурања, покривене су претежно хартијама од вриједности домаћих емитената, а највише државним и муниципалним обвезницама.

3.2.Показатељи штета

У наставку се дају основни подаци у вези са рјешавањем и исплатом одштетних захтјева, посебно за животно и неживотно осигурање.

3.2.1. Исплаћени одштетни захтјеви

У првој половини 2013. године осигураницима и корисницима осигурања и трећим оштећеним лицима, исплаћено је укупно 20.445.639 КМ, што у односу на исти период 2012. године када је сума исплаћених штета и накнада из осигурања износила 19.953.749 КМ представља повећање од 2,5%.

У наставку је дат табеларни преглед и графичка илустрација износа исплаћених одштетних захтјева у периоду од 2011 – 2013. године, по врстама осигурања и укупно.

Табела број 14: Износ исплаћених одштетних захтјева по врстама осигурања (у КМ)

ВРСТА ОСИГУРАЊА	30.06.2011.	30.06.2012.	30.06.2013.
Здравствено осигурање	81.942	112.866	208.973
Осигурање возила која се крећу по копну осим шинских возила	3.647.208	3.106.925	3.283.687
Осигурање имовине од пожара и природних сила	338.260	250.583	222.872
Осигурање незгоде	1.417.905	1.741.004	1.919.689
Осигурање од одговорности за моторна возила	11.822.603	13.143.147	12.900.934
Осигурање од опште грађанске одговорности	2.362	3.348	28.126
Осигурање од опште одговорности за бродове			1.050
Осигурање осталих штета на имовини	523.621	615.914	728.894
Осигурање пловила			49.416
Осигурање робе у превозу	7.366	1.083	27.436
Ренте	8.520		
УКУПНО НЕЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	17.849.788	18.974.869	19.371.076
Додатна осигурања уз осигурање живота	166.335	224.512	246.550
Животно осигурање	588.810	754.368	828.013
УКУПНО ЖИВОТНА ОСИГУРАЊА	755.145	978.880	1.074.563
УКУПНО	18.604.933	19.953.749	20.445.639

Извор: Извјештаји друштва

Графикон број 13: Исплаћене штете

Извор: Извјештаји друштава

3.2.2. Ефикасност у рјешавању и исплати одштетних захтјева

У наредној табели приказани су показатељи ефикасности у рјешавању и исплати одштетних захтјева за животна и неживотна осигурања.

Табела број 15: Ефикасност у рјешавању и исплати одштетних захтјева

Опис	30.06.2011.	30.06.2012.	30.06.2013.
Стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева у неживотним осигурањима	65,7%	66,2%	65,2%
Стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева у животним осигурањима	83,0%	79,0%	84,5%
Стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева у неживотним осигурањима	87,5%	89,5%	89,0%
Стопа ефикасности у исплати одштетних захтјева у животним осигурањима	99,7%	99,7%	100,0%

Извор: Извјештаји друштава

Стопа ефикасности у рјешавању одштетних захтјева представља однос броја укупно ријешених и укупно евидентираних захтјева и показује тенденцију благог пада у односу на претходне извјештајне периоде код неживотних осигурања, док је забиљежен пораст код животних осигурања.

Са друге стране, коефицијент исплате одштетних захтјева, који представља однос броја укупно исплаћених и укупно ријешених одштетних захтјева, је повећан и код животних и код неживотних осигурања. У извјештајно периоду нису забиљежене значајне промјене ових стопа.

У току израде овог извјештаја, Агенција је отпочела са контролом процеса рјешавања и исплате одштетних захтјева код свих друштава за осигурање и филијала друштава за осигурање из ФБиХ које

послују на тржишту РС. Контроле, између осталог, имају за циљ и анализу фактора који утичу на ефикасност у рјешавању и исплати одштетних захтјева код појединих друштава.

3.3.Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио

Рацио штета представља однос мјеродавних штета и мјеродавне премије, док рацио трошкова представља учешће трошкова спровођења осигурања и осталих оперативних трошкова у обрачунатој премији. Комбиновани рацио показује резултат пословања прије укључивања резултата од улагања, а рачуна се као збир рация трошкова и рация штета.

У наредном табеларном прегледу дати су рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио за сектор осигурања РС, у периоду првом полугодишту 2012-2013. године:

Табела број 16: Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио

Период	Рацио штета (%)	Рацио трошкова (%)	Комбиновани рацио (%)
30.06.2012.	37,6	48,8	86,5
30.06.2013.	37,8	47,8	85,6

Извор: Извјештаји друштава

Рацио штета, рацио трошкова и комбиновани рацио одражавају резултате у појединим фазама пословања, а њихова висина је у обрнутој сразмјери са резултатима, односно што је рацио већи, фазни резултат је мањи.

У посматраном периоду није дошло до већих осцилација у динамици ових коефицијената. Позитивно је да је у обје године комбиновани рацио мањи од 100%,

3.4.Показатељи рентабилност имовине и рентабилности властитих средстава

У наредном табеларном прегледу приказана је рентабилност имовине и рентабилност властитих средстава на нивоу сектора осигурања РС у првом полугодишту 2012-2013. године:

Табела број 17: Показатељи рентабилности

Период	Поврат на уложену имовину (ROA) (%)	Поврат на уложени властити капитал (ROE) (%)
30.06.2012.	2,5	6,5
30.06.2013.	1,7	5,1

Извор: Извјештаји друштава

Показатељ рентабилности имовине (ROA) рачуна се као однос нето резултата обрачунског периода и просјечне активе, а предстаља проценат приноса на укупну активу. На нивоу сектора осигурања остарен је позитиван принос на активу од 1,7%.

Показатељ рентабилности властитих средстава (ROE) представља однос између нето резултата обрачунског периода и просјечног капитала, а показује колики је поврат на уложени властити капитал. На нивоу сектора укупна рентабилност капитала, у извјештајном периоду износила је 5,1%.

Оба показатеља су смањена у односу на исти период претходне године, а што је последица лошијег текућег финансијског резултата.

3.5.Остали показатељи пословања

У наредном табеларном прегледу дати су остали показатељи пословања сектора осигурања РС за прво полугодиште 2012-2013. година:

Табела број 18: Остали показатељи пословања

Период	Премија по запосленом (у КМ)	Укупан приход по запосленом (у КМ)	Добит по запосленом (у КМ)	Добит/Укупан приход (%)	Рацио солвентности (%)	Општа ликвидност (%)
30.06.2012.	52.654	62.962	5.356	8,5	163,9	4,6
30.06.2013.	56.143	68.940	4.113	6,0	159,4	3,6

Извор: Извјештаји друштава

Показатељи премија по запосленом и укупан приход по запосленом забиљежили су раст, док остали показатељи имају мање вриједности у односу на исти период претходне године.